

Zbiór Orzeczeń

WYROK SĄDU (pierwsza izba)

z dnia 19 stycznia 2016 r. *

Konkurencja — Porozumienia, decyzje i uzgodnione praktyki — Rynek projektów odnoszących się do rozdzielnic z izolacją gazową — Decyzja wydana w następstwie stwierdzenia przez Sąd częściowej nieważności decyzji pierwotnej — Grzywny — Prawo do obrony — Obowiązek uzasadnienia — Równość traktowania — Kwota wyjściowa — Stopień przyczynienia się do naruszenia

W sprawie T-404/12

Toshiba Corp., z siedzibą w Tokio (Japonia), reprezentowana przez J. MacLennan, solicitor, i adwokatów A. Schulza oraz S. Sakellariou,

strona skarżąca,

przeciwko

Komisji Europejskiej, reprezentowanej przez N. Khana oraz F. Ronkesa Agerbeeka, działających w charakterze pełnomocników,

strona pozwana,

mającej za przedmiot przede wszystkim żądanie stwierdzenia nieważności decyzji Komisji C(2012) 4381 z dnia 27 czerwca 2012 r. zmieniającej decyzję C(2006) 6762 wersja ostateczna z dnia 24 stycznia 2007 r. dotyczącą postępowania na podstawie art. 81 traktatu WE (obecnie art. 101 TFUE) oraz art. 53 porozumienia EOG w zakresie, w jakim jej adresatem były Mitsubishi Electric Corporation i Toshiba Corporation (sprawa COMP/39.966 – Rozdzielnice z izolacją gazową – Grzywny), oraz, tytułem żądania ewentualnego, obniżenie kwoty grzywny nałożonej na skarżącą,

SĄD (pierwsza izba),

w składzie: H. Kanninen, prezes, I. Pelikánová (sprawozdawca) i E. Buttigieg, sędziowie,

sekretarz: L. Grzegorzczak, administrator,

uwzględniając pisemny etap postępowania i po przeprowadzeniu rozprawy w dniu 21 kwietnia 2015 r.,

wydaje następujący

* Język postępowania: angielski.

Wyrok

Okoliczności powstania sporu

- 1 Skarżąca, Toshiba Corp., jest japońską spółką działającą w różnych sektorach, w szczególności w dziedzinie rozdzielnic z izolacją gazową (zwaną dalej „RIG”). Pomiędzy październikiem 2002 r. a kwietniem 2005 r. jej działalność w dziedzinie RIG była prowadzona przez rozwiązana w 2005 r. spółkę TM T&D Corp., w której skarżąca posiadała wraz z Mitsubishi Electric Corp. (zwaną dalej „Melco”) jednakowej wielkości udziały.
- 2 W dniu 24 stycznia 2007 r. Komisja wydała decyzję C(2006) 6762 wersja ostateczna dotyczącą postępowania na podstawie art. 81 WE i art. 53 porozumienia EOG (sprawa COMP/F/38. 899 – Rozdzielnice z izolacją gazową) (zwaną dalej „decyzją z 2007 r.”).
- 3 W decyzji z 2007 r. Komisja stwierdziła jednolite i ciągłe naruszenie art. 81 WE oraz art. 53 Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym utrzymujące się na rynku RIG w Europejskim Obszarze Gospodarczym (EOG) pomiędzy dniem 15 kwietnia 1988 r. a dniem 11 maja 2004 r. i nałożyła na adresatów tej decyzji, będących europejskimi i japońskimi producentami RIG, grzywny, których wysokość obliczono zgodnie z metodologią zawartą w wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien nakładanych na mocy art. 15 ust. 2 rozporządzenia nr 17 oraz art. 65 ust. 5 traktatu EWWiS (Dz.U. 1998, C 9, s. 3, zwanych dalej „wytycznymi w sprawie metody ustalania grzywien”), jak również w komunikacie Komisji w sprawie zwolnienia z grzywien oraz zmniejszania grzywien w przypadkach karteli (Dz.U. 2002, C 45, s. 3).
- 4 Naruszenie będące przedmiotem decyzji z 2007 r. składało się z trzech podstawowych elementów:
 - porozumienia podpisanego w Wiedniu w dniu 15 kwietnia 1988 r. (zwanego dalej „porozumieniem GQ”) ustalającego reguły przydziału projektów dotyczących RIG w skali światowej i mającego na celu utrzymanie limitów odzwierciedlających w znacznym stopniu ich „oszacowane historyczne udziały w rynku”; porozumienie to, mające zastosowanie do całego świata z wyjątkiem Stanów Zjednoczonych, Kanady, Japonii i 17 krajów Europy Zachodniej, opierało się na przydziale projektów RIG producentom japońskim na podstawie „wspólnego limitu japońskiego”, a producentom europejskim – na podstawie „wspólnego limitu europejskiego”;
 - uzgodnienia równoległego (zwanego dalej „wspólnym uzgodnieniem”), na podstawie którego, po pierwsze, dotyczące RIG projekty usytuowane w Japonii oraz w krajach będących europejskimi członkami kartelu były zarezerwowane, odpowiednio, dla japońskich i europejskich członków tego kartelu, i po drugie, dotyczące RIG projekty usytuowane w innych krajach europejskich były również zarezerwowane dla grupy europejskiej, gdyż producenci japońscy zobowiązali się do nieskładania ofert na projekty europejskie; niemniej jednak w zamian za przyjęcie tego zobowiązania projekty takie musiały być zgłaszane grupie japońskiej i zaliczane na poczet przewidzianego w ramach porozumienia GQ „wspólnego limitu europejskiego”;
 - podpisanego także w Wiedniu w dniu 15 kwietnia 1988 r. porozumienia zatytułowanego „E-Group Operation Agreement for GQ-Agreement” (zwanego dalej „porozumieniem GQ”), którego stronami byli członkowie grupy europejskiej producentów i które miało za przedmiot podział dotyczących RIG projektów przydzielonych tej grupie na podstawie porozumienia GQ.
- 5 W art. 1 decyzji z 2007 r. Komisja stwierdziła, że skarżąca uczestniczyła w naruszeniu w okresie od 15 kwietnia 1988 r. do 11 maja 2004 r.

- 6 Z tytułu naruszeń wskazanych w art. 1 decyzji z 2007 r. na skarżącą została nałożona w art. 2 tej decyzji grzywna w wysokości 90 900 000 EUR, przy czym odpowiedzialność za zapłatę 4 650 000 EUR, dotyczących naruszenia popełnionego przez TM T&D, była ponoszona solidarnie z Melco.
- 7 W dniu 18 kwietnia 2007 r. skarżąca wniosła skargę przeciwko decyzji z 2007 r.
- 8 Wyrokiem z dnia 12 lipca 2011 r., Toshiba/Komisja (T-113/07, Zb.Orz., EU:T:2011:343), Sąd, po pierwsze, oddalił podniesione przez skarżącą żądania w zakresie, w jakim dotyczyły one stwierdzenia nieważności art. 1 decyzji z 2007 r. Po drugie, Sąd stwierdził nieważność art. 2 lit. h) i i) decyzji z 2007 r. w dotyczącym skarżącej zakresie, uzasadniając to tym, że Komisja naruszyła zasadę równego traktowania, wybierając w ramach obliczania kwoty grzywny w przypadku skarżącej rok referencyjny inny niż ten wybrany w przypadku europejskich uczestników naruszenia.
- 9 W dniu 23 września 2011 r. skarżąca wniosła do Trybunału odwołanie przeciwko ww. w pkt 8 wyrokowi Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343).
- 10 W dniu 15 lutego 2012 r. Komisja przesłała skarżącej przedstawiające okoliczności faktyczne pismo, w którym instytucja ta wskazała, że nosi się z zamiarem wydania nowej decyzji nakładającej na nią grzywnę (zwane dalej „pismem przedstawiającym okoliczności faktyczne”). Komisja przedstawiła w nim okoliczności faktyczne mające jej zdaniem znaczenie dla obliczenia kwoty tej grzywny, uwzględniając ww. w pkt 8 wyrok Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343).
- 11 W dniach 7 i 23 marca 2012 r. skarżąca przedstawiła uwagi w przedmiocie tego pisma przedstawiającego okoliczności faktyczne.
- 12 W dniu 12 czerwca 2012 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli skarżącej i wywodzącej się z Komisji grupy, której powierzono poprowadzenie tej sprawy.
- 13 Wydając decyzję C(2012) 4381 z dnia 27 czerwca 2012 r. zmieniającą decyzję z 2007 r. w zakresie, w jakim jej adresatami były Melco i skarżąca (sprawa COMP/39.966 – Rozdzielnicze z izolacją gazową – Grzywna) (zwaną dalej „zaskarżoną decyzją”), Komisja zmieniła art. 2 decyzji z 2007 r., dodając do tego aktu nowe pkt h) i i). Na mocy pkt h) na skarżącą nałożona została grzywna w wysokości 4 650 000 EUR, za której zapłatę skarżąca ponosiła odpowiedzialność wspólnie z Melco. Na mocy pkt i) Komisja nałożyła na skarżącą grzywnę w wysokości 56 793 000 EUR, za której zapłatę odpowiedzialność ponosiła jedynie skarżąca.
- 14 Celem zarzadzenia podnoszonej przez Sąd w ww. w pkt 8 wyroku Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343) nierówności traktowania Komisja oparła się w zaskarżonej decyzji na globalnych obrotach RIG w 2003 r. Ze względu na to, że w tym właśnie roku działalność skarżącej i Melco w zakresie RIG była prowadzona przez TM T&D, Komisja uwzględniła obroty osiągnięte w 2003 r. przez tę właśnie spółkę (motywy 59 i 60 zaskarżonej decyzji).
- 15 Po pierwsze, celem zróżnicowania traktowania mającego odzwierciedlać odpowiednio zróżnicowany wkład w kartel poszczególnych jego członków Komisja obliczyła więc dotyczący RIG udział rynkowy TM T&D w 2003 r. (15–20%) i zaklasyfikowała tę spółkę, w ramach określonego w motywach 482–488 decyzji z 2007 r. podziału uczestników kartelu na kategorie, do kategorii drugiej. Spółce TM T&D przypisana została zatem hipotetyczna kwota wyjściowa w wysokości 31 000 000 EUR (motyw 61 zaskarżonej decyzji).
- 16 Po drugie, celem odzwierciedlenia odmiennej w przypadku skarżącej i Melco zdolności do przyczynienia się do naruszenia w okresie poprzedzającym utworzenie TM T&D kwota wyjściowa przypisana tej ostatniej spółce została podzielona między jej udziałowców w częściach odpowiadającym wielkości ich sprzedaży RIG w 2001 r., będącym ostatnim kompletnym rokiem

poprzedzającym utworzenie TM T&D. Skarżącej przypisano zatem kwotę wyjściową w wysokości 10 863 199 EUR, a Melco – kwotę wyjściową w wysokości 20 136 801 EUR (motywy 62 i 63 zaskarżonej decyzji).

- 17 Po trzecie, celem zapewnienia odstraszającego skutku grzywny Komisja zastosowała w odniesieniu do skarżącej zapewniający ten skutek mnożnik wynoszący 2, przyjmując za podstawę obroty osiągnięte przez nią w 2005 r. (motywy 69–71 zaskarżonej decyzji).
- 18 Po czwarte, celem odzwierciedlenia czasu trwania naruszenia w okresie poprzedzającym utworzenie TM T&D Komisja zwiększyła o 140% przypisaną skarżącej kwotę wyjściową (motywy 73–76 zaskarżonej decyzji).
- 19 Po piąte, celem odzwierciedlenia czasu trwania naruszenia w okresie prowadzenia działalności przez TM T&D na skarżącą i Melco została nałożona na zasadzie odpowiedzialności solidarnej kwota odpowiadająca 15% przypisanej TM T&D hipotetycznej kwoty wyjściowej (motyw 77 zaskarżonej decyzji).
- 20 Wreszcie, po szóste, kwota tej nałożonej na zasadzie odpowiedzialności solidarnej grzywny została pomnożona przez określony w odniesieniu do skarżącej i służący zapewnieniu skutku odstraszającego mnożnik, a będąca wynikiem tej operacji kwota przekraczająca grzywnę nałożoną na zasadzie odpowiedzialności solidarnej została nałożona na skarżącą tytułem odpowiedzialności indywidualnej (motyw 78 zaskarżonej decyzji).

Postępowanie i żądania stron

- 21 Pismem złożonym w sekretariacie Sądu w dniu 12 września 2012 r. skarżąca wniosła niniejszą skargę.
- 22 Postanowieniem z dnia 2 maja 2013 r. prezes czwartej izby Sądu zawiesił postępowanie do momentu ogłoszenia wyroku w sprawie C-498/11 P, Toshiba Corp./Komisja.
- 23 Ze względu na zmianę składu izb Sądu sędzia sprawozdawca został przydzielony do pierwszej izby, której w rezultacie przekazana została niniejsza sprawa.
- 24 Wyrokiem z dnia 19 grudnia 2013 r., Siemens/Komisja (C-239/11 P, C-489/11 P i C-498/11 P, EU:C:2013:866), Trybunał oddalił odwołanie od ww. w pkt 8 wyroku Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343). Postępowanie w niniejszej sprawie zostało więc wznowione.
- 25 Na podstawie sprawozdania sędziego sprawozdawcy Sąd (pierwsza izba) postanowił w dniu 3 lutego 2015 r. otworzyć procedurę ustną i w ramach środków organizacji postępowania przewidzianych w art. 64 regulaminu postępowania przed Sądem z dnia 2 maja 1991 r. wezwał strony do przedłożenia mu pewnego dokumentu oraz zwrócił się do nich z pytaniami na piśmie. Strony spełniły w terminie żądania Sądu.
- 26 Załączonym do akt sprawy pismem z dnia 15 kwietnia 2015 r. skarżąca przedstawiła uwagi w przedmiocie odpowiedzi udzielonych przez Komisję na zadane przez Sąd pytania. W załączniku do tego pisma podała ona do wiadomości Sądu sporządzone przez jej adwokatów streszczenie kwestii poruszonych na spotkaniu, które miało miejsce w dniu 12 czerwca 2012 r.
- 27 Na rozprawie w dniu 21 kwietnia 2015 r. zostały wysłuchane wystąpienia stron oraz odpowiedzi udzielone przez nie na pytania Sądu.

28 Skarżąca wnosi do Sądu o:

- stwierdzenie nieważności zaskarżonej decyzji;
- tytułem żądania ewentualnego – obniżenie kwoty grzywny;
- obciążenie Komisji kosztami postępowania, w tym kosztami dotyczącymi gwarancji bankowej.

29 Komisja wnosi do Sądu o:

- odrzucenie skargi w części jako oczywiście niedopuszczalnej, a w części – o oddalenie jej jako oczywiście pozbawionej podstawy prawnej;
- obciążenie skarżącej kosztami postępowania.

Co do prawa

W przedmiocie głównego żądania stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji

30 Na poparcie swego głównego żądania skarżąca podnosi w swej skardze pięć zarzutów. Pierwszy z nich jest oparty na naruszeniu zasad dobrej administracji i proporcjonalności. Zarzut drugi dotyczy naruszenia przysługującego skarżącej prawa do obrony. Zarzut trzeci został oparty na naruszeniu zasady równego traktowania w zakresie dotyczącym kwoty wyjściowej grzywny. Zarzut czwarty oparty jest na naruszeniu obowiązku uzasadnienia. Zarzut piąty jest oparty na naruszeniu zasady równego traktowania w zakresie dotyczącym ustalenia poziomu odpowiedzialności ponoszonej przez skarżącą w porównaniu do europejskich uczestników naruszenia.

31 W odpowiedzi na zadane przez Sąd na piśmie pytanie skarżąca oświadczyła, że wskutek ogłoszenia ww. w pkt 24 wyroku Siemens/Komisja (EU:C:2013:866) rezygnuje ona z podnoszenia zarzutu pierwszego. Pozostaje zatem rozpatrzyć jedynie zarzuty od drugiego do piątego. W tym względzie Sąd uważa za właściwe przeanalizowanie w pierwszej kolejności zarzutów drugiego i czwartego, które dotyczą postępowania zakończonego wydaniem zaskarżonej decyzji i jej uzasadnienia, aby następnie przejść do zarzutów trzeciego i piątego, które dotyczą zasadności obliczenia kwoty grzywny dokonanego w tej decyzji.

W przedmiocie zarzutu drugiego, opartego na naruszeniu przysługującego skarżącej prawa do obrony

32 Skarżąca podnosi, iż Komisja naruszyła przysługujące jej prawo do obrony ze względu na to, po pierwsze, że nie przesłała jej przed wydaniem zaskarżonej decyzji nowego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów oraz, po drugie, że nie odniosła się w piśmie przedstawiającym okoliczności faktyczne do wszystkich istotnych elementów obliczenia kwoty nałożonej grzywny.

33 Komisja kwestionuje zasadność argumentów skarżącej.

– W przedmiocie części pierwszej zarzutu drugiego, opartej na braku nowego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów

34 W ramach części pierwszej zarzutu drugiego skarżąca twierdzi, że Komisja, zamiast przesłać jej jedynie pismo przedstawiające okoliczności faktyczne, powinna była przesłać jej jeszcze przed wydaniem zaskarżonej decyzji nowe pismo w sprawie przedstawienia zarzutów.

- 35 Skarżąca przypomina w tym względzie, że pismo w sprawie przedstawienia zarzutów stanowi „istotną gwarancję proceduralną” zapewniającą adresatowi decyzji Komisji prawo do bycia wysłuchanym, i twierdzi, że pismo przedstawiające okoliczności faktyczne nie daje takich samych gwarancji, w szczególności ze względu na to, iż nie można na jego podstawie domagać się przesłuchania przez funkcjonariusza ds. przesłuchań niezależnego od zespołu, któremu powierzono daną sprawę.
- 36 W tym względzie zdaniem skarżącej Komisja błędnie twierdzi, że pismo w sprawie przedstawienia zarzutów jest konieczne jedynie w przypadku podniesienia nowych zarzutów. Jej zdaniem bowiem zgodnie z orzecnictwem pismo w sprawie przedstawienia zarzutów jest wymagane po to, aby umożliwić przedsiębiorstwu, do którego zostało ono skierowane, obronę nie tylko przeciwko stwierdzeniu naruszenia, lecz również przeciwko nałożeniu nowej grzywny. Wniosek ten znajduje jej zdaniem potwierdzenie w przyjętym przez Komisję komunikacie w sprawie najlepszych praktyk w zakresie prowadzenia postępowań w związku z art. 101 [TFUE] i 102 TFUE (Dz.U. 2011, C 308, s. 6, zwanym dalej „komunikatem w sprawie najlepszych praktyk”), a także w oświadczeniach złożonych przez członka Komisji właściwego ds. konkurencji. Tak samo wydanie nowego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów jest zdaniem skarżącej zgodne z praktyką decyzyjną stosowaną przez Komisję w sprawach porównywalnych z tą niniejszą, w których sąd Unii Europejskiej stwierdził nieważność decyzji.
- 37 Skarżąca dodaje, że zgodnie z orzecnictwem postępowanie przeprowadzane celem zastąpienia postępowania, którego nieważność została stwierdzona, powinno co do zasady zostać podjęte dokładnie tam, gdzie dopuszczono się niezgodności z prawem. W niniejszym przypadku błędem uzasadniającym stwierdzenie nieważności decyzji z 2007 r. jest zdaniem skarżącej błąd związany z naruszeniem przepisu prawa materialnego, który musi mieć wpływ na ważność poprzedzających wydanie tej decyzji aktów przygotowawczych, co wiąże się z koniecznością przyjęcia nowego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 38 Komisja uważa, że ze względu na to, iż nie przyjęła ona w odniesieniu do skarżącej nowych okoliczności, nie musiała przyjmować nowego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 39 Zgodnie z orzecnictwem pismo w sprawie przedstawienia zarzutów winno przedstawiać zarzuty sformułowane w sposób wystarczająco jasny, nawet jeśli tylko skrótowo, w celu umożliwienia zainteresowanym rzeczywistego zapoznania się z informacjami Komisji określającymi zarzucane im zachowania. Wyłącznie bowiem po spełnieniu tego warunku pismo w sprawie przedstawienia zarzutów może wypełniać zadanie, które zostało mu przypisane na mocy rozporządzeń unijnych i które polega na dostarczeniu przedsiębiorstwom wszystkich informacji niezbędnych im do podjęcia skutecznej obrony, zanim Komisja wyda ostateczną decyzję (zob. wyrok z dnia 15 marca 2006 r., BASF/Komisja, T-15/02, Zb.Orz., EU:T:2006:74, pkt 46 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 40 W odniesieniu do prawa do obrony w związku z nałożeniem grzywien z utrwalonego orzecznictwa wynika, że w przypadku gdy Komisja wyraźnie wskazuje w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, iż ma ona zamiar zbadać, czy na dane przedsiębiorstwa należy nałożyć grzywny, oraz gdy przedstawia ona istotne okoliczności faktyczne i prawne, które mogą doprowadzić do nałożenia grzywny, takie jak waga i czas trwania zarzucanego przedsiębiorstwom naruszenia oraz kwestia popełnienia go „umyślnie lub przez niedbalstwo”, spełnia ona obowiązek poszanowania przysługującego tym przedsiębiorstwom prawa do bycia wysłuchanym. W ten sposób Komisja podaje im informacje, które są niezbędne do obrony nie tylko przed stwierdzeniem naruszenia, ale także przed nałożeniem grzywny (zob. ww. w pkt 39 wyrok BASF/Komisja, EU:T:2006:74, pkt 48 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 41 W tym kontekście Komisja nie jest bowiem zobowiązana, o ile wskazała okoliczności faktyczne i stan prawny, w oparciu o które obliczy kwotę grzywien, do wyjaśniania sposobu, w jaki posłuży się ona każdym z tych elementów w celu określenia kwoty grzywny. Udzielenie wskazówek dotyczących kwoty

przewidywanych grzywien przed wezwaniem przedsiębiorstw do przedstawienia uwag dotyczących postawionych im zarzutów oznaczałoby uprzedzenie w sposób niewłaściwy decyzji Komisji (zob. ww. w pkt 39 wyrok BASF/Komisja, EU:T:2006:74, pkt 62 i przytoczone tam orzecznictwo).

- 42 W niniejszym przypadku bezsporne jest to, że wydanie decyzji z 2007 r. zostało poprzedzone przesłaniem skarżącej w dniu 20 kwietnia 2006 r. pisma w sprawie przedstawienia zarzutów (zwanego dalej „pismem w sprawie przedstawienia zarzutów z 2006 r.”). Uwzględniając to, iż zaskarżona decyzja niewątpliwie stanowi decyzję zmieniającą decyzję z 2007 r., postępowanie, które zakończyło się jej wydaniem, stanowi ciąg dalszy postępowania zakończonego wydaniem decyzji z 2007 r. W tych okolicznościach treść pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2006 r. można uwzględnić przy sprawdzaniu tego, czy w ramach postępowania zakończonego wydaniem zaskarżonej decyzji przestrzegano przysługującego skarżącej prawa do obrony, skoro akt ten nie został podważony przez Sąd w ww. w pkt 8 wyroku Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343).
- 43 W tym względzie Komisja w pkt 9.2 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2006 r. wyraźnie oznajmiła, że zamierza ona nałożyć grzywny na jego adresatów (motyw 408), i przedstawiła mające znaczenie dla określenia kwoty tych grzywien czynniki (motywy 409–416), do których należą w szczególności waga naruszenia, jego umyślność i trwałość, tajny i zinstytucjonalizowany charakter, zasięg geograficzny, względne znaczenie naruszenia, jakiego dopuścili się poszczególne przedsiębiorstwa, w szczególności w zakresie dotyczącym czasu trwania ich uczestnictwa, ich znaczenie na rynku RIG oraz zamiar zapewnienia skutku odstraszającego grzywien.
- 44 Tak więc, wbrew temu, co podniosła skarżąca na rozprawie, pismo w sprawie przedstawienia zarzutów z 2006 r. spełnia, jeśli chodzi o przestrzeganie przysługującego skarżącej prawa do obrony, wymogi określone w ww. w pkt 40 orzecznictwie.
- 45 Ponadto, choć Sąd w ww. w pkt 8 wyroku Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343) stwierdził nieważność decyzji z 2007 r. w zakresie nałożonej na skarżącą grzywny, to nie zakwestionował on prawdziwości, znaczenia i zasadności dotyczących obliczenia kwoty tej grzywny okoliczności faktycznych i prawnych, które zostały przedstawione w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów z 2006 r. i pokrótce przedstawione w pkt 43 powyżej.
- 46 W szczególności Sąd nie zakwestionował istniejącej po stronie Komisji woli zapewnienia skutku odstraszającego grzywien ani też dokonanego przez nią wyboru odzwierciedlenia względnego znaczenia popełnionego przez poszczególne przedsiębiorstwa naruszenia w zakresie dotyczącym ich znaczenia na rynku RIG, gdyż ograniczył się on do podniesienia, że w okolicznościach takich jak okoliczności niniejszej sprawy Komisja nie miała podstaw, aby przy tym wykonywaniu przysługujących jej uprawnień oprzeć się, w odniesieniu do różnych przedsiębiorstw, na różnych latach referencyjnych.
- 47 Co za tym idzie, stwierdzenia poczynione w ww. w pkt 8 wyroku Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343) nie stoją na przeszkodzie temu, aby przy kontroli tego, czy w ramach postępowania, które doprowadziło do wydania zaskarżonej decyzji, przestrzegano przysługującego skarżącej prawa do obrony, uwzględnione zostały dostarczone w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów z 2006 r. wskazówki w przedmiocie ustalenia kwoty grzywny.
- 48 Wniosku tego nie mogą podważyć inne z argumentów powołanych przez skarżącą na poparcie części pierwszej zarzutu drugiego.
- 49 Skarżąca powołuje się bowiem na orzecznictwo, zgodnie z którym pismo w sprawie przedstawienia zarzutów jest wymagane po to, aby umożliwić przedsiębiorstwu, do którego zostało ono skierowane, obronę nie tylko przeciwko stwierdzeniu naruszenia, lecz również przeciwko nałożeniu grzywny, o której nie wspomniano we wcześniejszym piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów (wyrok z dnia

15 marca 2000 r., Cimenteries CBR i in./Komisja, T-25/95, T-26/95, od T-30/95 do T-32/95, od T-34/95 do T-39/95, od T-42/95 do T-46/95, T-48/95, od T-50/95 do T-65/95, od T-68/95 do T-71/95, T-87/95, T-88/95, T-103/95 i T-104/95, Rec, EU:T:2000:77, pkt 480).

- 50 Orzecznictwo to dotyczy zaś przypadku, gdy Komisja w decyzji końcowej nałożyła grzywny zarówno na przedsiębiorstwa, jak i na stowarzyszenia zawodowe, mimo że w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów mowa była jedynie o żywionym przez nią zamiarze nałożenia grzywien na przedsiębiorstwa. Prawo do obrony przysługujące tym stowarzyszeniom zawodowym zostało zaś naruszone ze względu na to, że owe stowarzyszenia nie zostały wezwane w trakcie postępowania administracyjnego do przedstawienia swych uwag w przedmiocie ewentualnego wykonania przez Komisję przysługującego jej uprawnienia do nałożenia grzywny (ww. w pkt 49 wyrok Cimenteries CBR i in./Komisja, EU:T:2000:77, pkt 480).
- 51 W niniejszym przypadku zaś w motywie 408 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2006 r. Komisja wyraźnie przedstawiła swój zamiar nałożenia grzywien na adresatów tego pisma, a wśród nich – na skarżącą. Wyżej wymieniony w pkt 49 wyrok CBR i in./Komisja (EU:T:2000:77) został zatem wydany w naprawdę odmiennych okolicznościach faktycznych i nie może zatem posłużyć do poparcia zasadności argumentów podnoszonych przez skarżącą.
- 52 To samo należy stwierdzić w odniesieniu do rzekomej praktyki decyzyjnej Komisji, która ogranicza się do trzech decyzji.
- 53 Jeśli chodzi bowiem o decyzję Komisji 94/215/ EWWiS z dnia 16 lutego 1994 r., przyjętą ponownie w dniu 8 listopada 2006 r. (sprawa COMP/38.907 – Belki stalowe), instytucja ta wysłała nowe pismo w sprawie przedstawienia zarzutów ze względu na to, iż pismo wcześniejsze zostało wysłane do spółki TradeArbed SA, podczas gdy grzywna została ostatecznie nałożona na jej spółkę dominującą Arbed SA. W przypadku decyzji Komisji 98/247/EWWiS z dnia 21 stycznia 1998 r., przyjętej ponownie w dniu 20 grudnia 2006 r. (sprawa COMP/39.234 – Dopłaty do stopu, ponowne wydanie), niezgodność z prawem polegała na tym, że Komisja w decyzji końcowej uznała spółkę ThyssenKrupp Stainless AG za odpowiedzialną za uczestnictwo w kartelu spółki Thyssen Stahl AG, a odpowiedzialność ta nie została jej przypisana w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, efektem czego spółka ThyssenKrupp Stainless nie miała możliwości obrony w tym względzie. W decyzji Komisji z dnia 20 grudnia 2001 r., przyjętej ponownie w dniu 23 czerwca 2010 r. (sprawa COMP/36.212 – Papier samokopiujący), niezgodność z prawem polegała zaś, przeciwnie, na tym, że spółka Bolloré SA nie mogła na podstawie wcześniejszego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów wyciągnąć wniosku, iż Komisja ma zamiar oprzeć się na jej bezpośrednim udziale w kartelu, a nie tylko na udziale jej spółki zależnej Copigraph.
- 54 We wszystkich tych trzech przypadkach wysłanie nowego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów wynikało zatem z tego, że Komisja postanowiła przyjąć w odniesieniu do przedsiębiorstw zachowania, o których nie wspomniała we wcześniejszym piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów. Sytuacja taka nie zachodzi w niniejszym przypadku, czego skarżąca zresztą nie kwestionuje.
- 55 Te punkty komunikatu w sprawie najlepszych praktyk, które dotyczą treści pisma w sprawie przedstawienia zarzutów w zakresie dotyczącym nałożenia grzywien, brzmią następująco:

„84. W pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń [piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów] Komisja wyraźnie wskaże, czy w przypadku podtrzymania zastrzeżeń zamierza nałożyć na przedsiębiorstwa grzywny [art. 23 rozporządzenia (WE) nr 1/2003]. W takim wypadku w pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń [piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów] znajdzie się odniesienie do właściwych zasad ustanowionych w wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien. W pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń [piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów] Komisja wskaże najważniejsze fakty i kwestie prawne, które mogą skutkować nałożeniem grzywny, takie jak czas trwania i waga naruszenia oraz to, czy zostało popełnione umyślnie czy też doszło do niego na skutek

zaniedbania. W pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń [piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów] zostaną również wystarczająco szczegółowo przedstawione fakty, które mogą stanowić okoliczności obciążające oraz – w zakresie, w jakim to możliwe – okoliczności odciążające [łagodzące].

85. Mimo iż Komisja nie podlega żadnym zobowiązaniom prawnym w tym zakresie, w celu zwiększenia przejrzystości postępowania stara się ona ująć w pisemnym zgłoszeniu zastrzeżeń [piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów] (wykorzystując dostępne informacje) dalsze kwestie istotne dla ewentualnego naliczenia grzywny na późniejszym etapie, m.in. wskaże brane pod uwagę istotne dane dotyczące sprzedaży oraz lata, które zostaną uwzględnione przy określaniu jej wartości. Taka informacja zostanie [może zostać] również udostępniona stronom po przyjęciu pisemnego zgłoszenia zastrzeżeń [pisma w sprawie przedstawienia zarzutów]. W obu przypadkach strony będą miały możliwość przedstawienia swoich komentarzy [uwag].
- 56 W pierwszej kolejności, jak podnosi Komisja, pkt 7 komunikatu w sprawie najlepszych praktyk wyraźnie stanowi, że „[komunikat ten] nie przyznaje nowych praw ani nie nakłada nowych obowiązków; nie zmienia również praw lub obowiązków wynikających z traktatu [FUE], rozporządzenia (WE) nr 1/2003, odnośnego rozporządzenia wykonawczego oraz orzecznictwa Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej”. Komunikat ten nie może w każdym razie ustanawiać odstępstwa od ww. w pkt 39–41 orzecznictwa.
- 57 Następnie, powyższe twierdzenie jest jeszcze bardziej prawdziwe w przypadku elementów określonych w pkt 85 komunikatu w sprawie najlepszych praktyk, gdyż Komisja wyraźnie w nim wyjaśniła, że nie ma ona prawnego obowiązku ujęcia ich w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów i że w każdym razie może je podać do wiadomości uczestniczących w postępowaniu przedsiębiorstw na jego późniejszym etapie.
- 58 Wreszcie, elementy wskazane w pkt 84 komunikatu w sprawie najlepszych praktyk odpowiadają tym wymienionym w ww. w pkt 39–41 orzecznictwie. W tych okolicznościach z dokonanej w pkt 43 i 44 analizy wynika, że pismo w sprawie przedstawienia zarzutów z 2006 r. spełnia wymogi określone w pkt 84 komunikatu w sprawie najlepszych praktyk.
- 59 Wyniki tej analizy nie mogą zatem posłużyć do poparcia twierdzeń podnoszonych przez skarżącą.
- 60 Dotyczy to również powołanych przez skarżącą oświadczeń złożonych w dniu 14 kwietnia 2011 r. przez członka Komisji właściwego ds. konkurencji. Z jednej strony bowiem takie oświadczenia nie mogą wiązać Komisji przy wydawaniu decyzji nakładających grzywny za naruszenie reguł konkurencji. Z drugiej strony zajęcie przez członka Komisji stanowiska takiego jak to, na które powołuje się skarżąca, stanowi złożone na przyszłość oświadczenie natury politycznej, nie zaś istniejącą wiążącą normę prawną.
- 61 Skarżąca podnosi również, że błąd uzasadniający stwierdzenie nieważności decyzji z 2007 r. jest błędem związanym z naruszeniem przepisu prawa materialnego, który musi mieć wpływ na ważność poprzedzających wydanie tej decyzji aktów przygotowawczych, co wiąże się jej zdaniem z koniecznością przyjęcia nowego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów.
- 62 Niemniej jednak skarżąca nie wyjaśnia powodów, dla których ww. w pkt 8 wyrok Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343) wywarł wpływ na ważność tych aktów przygotowujących wydanie decyzji z 2007 r.
- 63 Ponadto i w każdym razie, jak już zostało podniesione w istocie w pkt 45 i 46 powyżej, krytyka wyrażona przez Sąd w ww. w pkt 8 wyroku Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343) nie dotyczyła ani ustaleń faktycznych, ani oceny prawnej naruszenia, którego dopuściła się skarżąca, ani też określenia czynników, jakie należy wziąć pod uwagę przy określaniu kwoty grzywny. Sąd uznał jedynie za nieprawidłowy dokonany wybór danych referencyjnych mających posłużyć do szczegółowych obliczeń

i, co za tym idzie, czynność ta może być jedynym środkiem przygotowawczym, na którego ważność wyrok ten wywarł wpływ. Z ww. w pkt 39–41 orzecznictwa wynika zaś, że obliczenia tego nie dokonano w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, a wskazanie znaczących czynników jest wystarczające z punktu widzenia prawa do obrony przysługującego przedsiębiorstwu, przeciwko którym prowadzone było dochodzenie. Tak więc argument dotyczący środków przygotowawczych też nie świadczy o istnieniu konieczności wydania w niniejszym przypadku nowego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów.

- 64 W świetle całokształtu powyższych rozważań należy przede wszystkim dojść do wniosku, że pismo w sprawie przedstawienia zarzutów z 2006 r. dostarczyło skarżącej wszystkich elementów koniecznych do tego, aby mogła ona skutecznie się bronić, również w zakresie dotyczącym nałożenia grzywny; następnie, do wniosku, że ww. w pkt 8 wyrok Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343) pozostaje bez wpływu na prawdziwość, znaczenie i zasadność tych elementów; i wreszcie, że Komisja w zaskarżonej decyzji nie podniosła wobec skarżącej nowych okoliczności, które nie zostałyby wskazane w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów z 2006 r.
- 65 W tych okolicznościach Komisja nie miała obowiązku wysłania skarżącej nowego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów, efektem czego część pierwszą zarzutu drugiego należy oddalić.
- W przedmiocie części drugiej zarzutu drugiego, opartej na naruszeniu przysługującego skarżącej prawa do bycia wysłuchaną w zakresie dotyczącym kwoty dodatkowej
- 66 W części drugiej zarzutu drugiego skarżąca twierdzi, że przysługujące jej prawo do obrony zostało naruszone ze względu na to, iż w piśmie przedstawiającym okoliczności faktyczne nie poruszono wszystkich istotnych elementów obliczenia kwoty nałożonej grzywny, pomimo spoczywającego na Komisji obowiązku zawarcia w nim jak największej liczby szczegółów dotyczących metodologii tego obliczenia.
- 67 Skarżąca twierdzi, że w piśmie tym Komisja nie wspomniała bowiem o żywionym zamiarze nałożenia kwoty dodatkowej w wysokości 4,65 mln EUR, która to kwota była efektem zastosowania ww. w pkt 20 mnożnika służącego zapewnieniu skutku odstraszającego mającego zastosowanie do skarżącej w odniesieniu do okresu prowadzenia działalności przez TM T&D (kwota zwana dalej „kwotą dodatkową”).
- 68 Skarżąca twierdzi więc, że nie mogła ona przedstawić swych uwag w przedmiocie wskazanej w motywie 78 zaskarżonej decyzji kwoty dodatkowej, co pociąga za sobą naruszenie przez Komisję przysługującego jej prawa do obrony.
- 69 Skarżąca uważa ponadto, że nałożenie tej dodatkowej – w stosunku do nałożonej na TM T&D grzywny – kwoty było błędem.
- 70 Komisja kwestionuje zasadność argumentów skarżącej.
- 71 Jeśli chodzi o część zarzutu opartą na naruszeniu prawa do obrony, należy przypomnieć, że zgodnie z orzecznictwem poszanowanie prawa do obrony wymaga, aby osobie zainteresowanej stworzono w toku postępowania administracyjnego możliwość przedstawienia stanowiska na temat prawdziwości i znaczenia dla sprawy podnoszonych faktów i okoliczności, a także na temat dokumentów, którymi Komisja posłużyła się na poparcie swego twierdzenia o istnieniu naruszenia prawa konkurencji (wyrok z dnia 7 stycznia 2004 r., Aalborg Portland i in./Komisja, C-204/00 P, C-205/00 P, C-211/00 P, C-213/00 P, C-217/00 P i C-219/00 P, Rec, EU:C:2004:6, pkt 66).

- 72 Ponadto w pkt 40 powyżej przypomniano już, że w przypadku gdy Komisja wyraźnie wskazuje w piśmie w sprawie przedstawienia zarzutów, iż ma ona zamiar zbadać, czy należy nałożyć grzywny na dane przedsiębiorstwa, oraz gdy przedstawia ona istotne okoliczności faktyczne i prawne, które mogą doprowadzić do nałożenia grzywny, spełnia ona obowiązek poszanowania przysługującego tym przedsiębiorstwom prawa do bycia wysłuchanym, podając im informacje, które są niezbędne do obrony nie tylko przed stwierdzeniem naruszenia, ale także przed nałożeniem grzywny (zob. ww. w pkt 39 wyrok BASF/Komisja, EU:T:2006:74, pkt 48 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 73 W niniejszym przypadku z motywu 78 zaskarżonej decyzji wynika jednoznacznie, że celem nałożenia tej kwoty dodatkowej jest zapewnienia skutku odstraszającego nałożonej na skarżącą grzywny. Jak zaś zostało stwierdzone w pkt 43 powyżej, wola zapewnienia tego skutku odstraszającego grzywny została w odpowiedni sposób zaznaczona w pkt 9.2 pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2006 r., które może zostać uwzględnione w niniejszym przypadku (zob. pkt 42 powyżej). W zakresie dotyczącym kwoty dodatkowej Komisja spełniła zatem wymogi określone w ww. w pkt 40 i 72 orzecznictwie.
- 74 Stwierdzenie to pozostaje jednak bez znaczenia dla faktu, że po wysłaniu pisma w sprawie przedstawienia zarzutów Komisja zgodnie z ww. w pkt 71 orzecznictwem była zobowiązana do przedstawienia dodatkowych elementów dotyczących szczegółowych zasad realizacji jej zamiaru zapewnienia skutku odstraszającego grzywny, co umożliwiłoby skarżącej skuteczne zajęcie stanowiska w tej sprawie, w tym również w zakresie dotyczącym kwoty dodatkowej.
- 75 Niemniej jednak, wbrew temu, co daje do zrozumienia skarżąca, ze względu na to, że pismo przedstawiające okoliczności faktyczne jest pozbawione szczególnego statusu procesowego, Komisja w nie musi w nim właśnie przedstawiać wyraźnie tych dodatkowych elementów. Należy raczej sprawdzić, czy z perspektywy przebiegu całego postępowania administracyjnego zakończonego wydaniem zaskarżonej decyzji skarżącej umożliwiono w odpowiedni sposób zrozumienie tego zamiaru i ustosunkowanie się doń.
- 76 Po pierwsze, w tym względzie należy podnieść, że istotne w tym kontekście elementy przedstawione zostały w decyzji z 2007 r. W motywie 491 tej decyzji Komisja ustaliła bowiem mający zastosowanie do skarżącej mnożnik służący zapewnieniu skutku odstraszającego, zaś w jej motywie 503 wyraźnie wskazała, wbrew temu, co na rozprawie stwierdziła skarżąca, że w odniesieniu do okresu prowadzenia działalności przez TM T&D na skarżącą zostanie nałożona obliczona na podstawie tego samego mnożnika kwota dodatkowa. Uwzględniając powyższe, należy zatem uznać, że skarżąca była zatem w stanie zrozumieć, iż Komisja nosiła się z zamiarem zapewnienia skutku odstraszającego grzywny również w odniesieniu do okresu prowadzenia działalności przez TM T&D.
- 77 Po drugie, w ww. w pkt 8 wyroku Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343) nie ma niczego, co pozwalałoby uznać, że dokonany przez Komisję wybór zapewnienia skutku odstraszającego nałożonej na skarżącą grzywny również w odniesieniu do okresu prowadzenia działalności przez TM T&D miałby być bezprawny czy też niewłaściwy, gdyż kwestia ta nie była rozpatrywana w tym wyroku.
- 78 Po trzecie, w pkt 20 pisma przedstawiającego okoliczności faktyczne Komisja wskazała, że w nowej decyzji, jaką będzie musiała przyjąć wskutek wydania ww. w pkt 8 wyroku Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343), nie zamierza ona przyjmować nowych zarzutów wobec skarżącej, a obliczając nową grzywnę, oprze się ona na tej ocenie okoliczności faktycznej, która została dokonana w decyzji z 2007 r., przy uwzględnieniu jednocześnie zasad określonych w tym właśnie wyroku oraz w wydanym w dniu 12 lipca 2011 r. wyroku Mitsubishi Electric/Komisja (T-133/07, Zb.Orz., EU:T:2011:345). W pkt 22, 31 i 32 tego pisma przedstawiającego okoliczności faktyczne Komisja przypominała swój zamiar ustalenia kwoty grzywny na takim poziomie, aby wystarczyło to do zapewnienia jej skutku odstraszającego, i wyjaśniła, że zamierza oprzeć się w tym względzie na łącznych obrotach skarżącej i Melco. W pkt 21 i 41 tego pisma Komisja wezwała skarżącą i Melco do przedstawienia ich uwag, w szczególności tych dotyczących metody obliczeniowej i istotnych dla niej parametrów, oraz wyznaczyła termin na zadośćuczynienie jej żądaniu.

- 79 Na podstawie tego pisma przedstawiającego okoliczności faktyczne skarżąca była zatem w stanie zrozumieć, po pierwsze, że jeśli parametry użyte do obliczenia grzywny nałożonej w decyzji z 2007 r. byłyby zgodne z ww. w pkt 8 wyrokiem Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343), zostałyby one przyjęte w decyzji, która miała zostać wydana, oraz po drugie, że parametry te obejmowały wolę zapewnienia skutku odstraszającego grzywny. W zakresie zatem, w jakim wola ta przywiodła Komisję w decyzji z 2007 r. do nałożenia na skarżącą kwoty dodatkowej odnoszącej się do okresu prowadzenia działalności przez TM T&D, skarżąca była w stanie zrozumieć, że instytucja ta może na nią nałożyć w zaskarżonej decyzji analogiczną kwotę dodatkową.
- 80 Skarżąca stoi w tym względzie na stanowisku, że Komisja w pkt 31 i 32 pisma przedstawiającego okoliczności faktyczne nie powołała się w zakresie dotyczącym kwoty dodatkowej na decyzję z 2007 r., choć uczyniła to, w szczególności w pkt 26 i 39 tego pisma, w odniesieniu do innych aspektów obliczenia kwoty grzywny.
- 81 Bez konieczności rozpatrywania kwestionowanej przez Komisję dopuszczalności tego argumentu wystarczy stwierdzić, że jak zauważono w pkt 78 i 79 powyżej, okoliczność polegająca na tym, iż instytucja ta zamierza oprzeć decyzję, która ma zostać wydana, tak dalece, jak to możliwe, na parametrach przyjętych w decyzji z 2007 r., wynika wyraźnie z pisma przedstawiającego okoliczności faktyczne, a w szczególności z jego pkt 20, mimo iż w pkt 31 i 32 tego pisma nie odsyła ona wyraźnie do decyzji z 2007 r.
- 82 Po czwarte, w pkt 21 i 22 uwag w przedmiocie tego pisma przedstawiającego okoliczności faktyczne skarżąca odsyła do służącego zapewnieniu skutku odstraszającego mnożnika, który należało wobec niej zastosować, nie podnosząc przy tym kwestii tego, w odniesieniu do jakiego okresu należałoby go stosować. Uwagi te nie świadczą zatem o istniejącej po stronie skarżącej niepewności co do ustalenia tego okresu.
- 83 Po piąte, strony nie zgadzają się co do tego, czy na spotkaniu, które miało miejsce w dniu 12 czerwca 2012 r., mowa była o zastosowaniu tego służącego zapewnieniu skutku odstraszającego mnożnika w odniesieniu do okresu prowadzenia działalności przez TM T&D. Komisja utrzymuje, że tak było, i opiera się na sporządzonym przez siebie na użytek wewnętrzny protokole tego spotkania. Skarżąca nie zgadza się z interpretacją przyjętą przez Komisję i odsyła do sporządzonego przez jej adwokatów streszczenia kwestii poruszonych na spotkaniu, przedstawionego w załączniku do jej pisma z dnia 15 kwietnia 2015 r.
- 84 W tym względzie należy podnieść, że choć w zawartym na trzeciej stronie tiret drugim protokołu sporządzonego na użytek wewnętrzny Komisja zawarła tekst, który można ewentualnie interpretować jako odnoszący się do zastosowania służącego zapewnieniu skutku odstraszającego mnożnika w odniesieniu do okresu prowadzenia działalności przez TM T&D, to fragment ten nie został, jak przyznała sama Komisja, sformułowany wystarczająco jasno, efektem czego Sąd nie może go uwzględnić.
- 85 Jednak z innych sformułowanych jasno i precyzyjnie części tego sporządzonego przez Komisję na użytek wewnętrzny protokołu, a także ze sporządzonego przez adwokatów skarżącej streszczenia kwestii poruszonych na spotkaniu, które można uwzględnić ze względu na to, iż stanowi ono ustosunkowanie się do twierdzeń Komisji sformułowanych w odpowiedzi na zadane przez Sąd pytania (zob. podobnie wyrok z dnia 14 kwietnia 2005 r., Gaki-Kakouri/Trybunał Sprawiedliwości, C-243/04 P, EU:C:2005:238, pkt 32), wyraźnie wynika, że zdaniem Komisji nie ma potrzeby zmieniania służących obliczaniu kwoty grzywny parametrów, które zostały przyjęte w decyzji z 2007 r. i następnie nie zostały zmienione przez Trybunał, a jedyna zmiana dotycząca metodologii musiała zatem dotyczyć roku referencyjnego. Jak zaś zostało stwierdzone w pkt 76 i 77 powyżej, ten służący zapewnieniu skutku odstraszającego mnożnik został zastosowany przez Komisję w decyzji z 2007 r. w odniesieniu do okresu prowadzenia działalności przez TM T&D, a Sąd następnie nie zakwestionował tego elementu obliczenia kwoty grzywny.

- 86 W tych okolicznościach należy uznać, że stanowisko zajęte przez Komisję na spotkaniu, które miało miejsce w dniu 12 czerwca 2012 r., w postaci odzwierciedlonej zarówno w sporządzonym na użytek wewnętrzny protokole, jak i w sporządzonym przez adwokatów skarżącej streszczeniu kwestii poruszonych na tym spotkaniu, przemawia za przyjęciem innych mających znaczenie dla sprawy dowodów, z których wynika, iż instytucja ta zamierzała zastosować mnożnik służący zapewnieniu skutku odstraszającego w odniesieniu do okresu prowadzenia działalności przez TM T&D i, co za tym idzie, nałożyć na skarżącą kwotę dodatkową.
- 87 W świetle powyższego należy dojść do wniosku, że od momentu otrzymania pisma w sprawie przedstawienia zarzutów z 2006 r. skarżąca wiedziała o tym, iż Komisja nosi się z zamiarem zapewnienia skutku odstraszającego nałożonej na nią grzywny. Co najmniej od momentu wydania decyzji z 2007 r. była ona w stanie pojąć, że zamiar ten wiąże się z nałożeniem kwoty dodatkowej odnoszącej się do okresu prowadzenia działalności przez TM T&D. Zamiar ten nie został zakwestionowany w ww. w pkt 8 wyroku Toshiba Electric/Komisja (EU:T:2011:343) i został ponownie potwierdzony zarówno w piśmie przedstawiającym okoliczności faktyczne, jak i na spotkaniu, które miało miejsce w dniu 12 czerwca 2012 r.
- 88 W tych okolicznościach podniesiona przez skarżącą argumentacja nie pozwala na wykazanie, że doszło do naruszenia przysługującego jej prawa do obrony w zakresie dotyczącym żywionego przez Komisję zamiaru nałożenia na nią kwoty dodatkowej. Część drugą zarzutu należy zatem oddalić w zakresie, w jakim skarżąca podnosi w niej naruszenie tego właśnie prawa.
- 89 W zakresie, w jakim skarżąca twierdzi ponadto, że nałożenie na nią kwoty dodatkowej stanowi błąd, należy podnieść, iż argument ten jest w ramach niniejszego zarzutu nieskuteczny ze względu na to, że podnosząc go, skarżąca nie zmierza do ustalenia, iż doszło do naruszenia przysługującego jej prawa do obrony.
- 90 Ponadto w każdym razie skarżąca ogranicza się w tym względzie do podniesienia, że ze względu na to, iż Komisja w zaskarżonej decyzji nałożyła różne grzywny „w odniesieniu do Toshiba” i „w odniesieniu do TM T&D”, nie mogła ona nałożyć jeszcze kwoty dodatkowej w stosunku do tej drugiej grzywny ze względu na to, iż TM T&D stanowi podmiot odrębny od swych udziałowców, a osiągnięte przez tę spółkę obroty nie były na tyle znaczne, aby uzasadnić zastosowanie mnożnika służącego zapewnieniu skutku odstraszającego. Argument ten zaś opiera się na błędnej przesłance, gdyż Komisja w zaskarżonej decyzji nie nałożyła różnych grzywien „w odniesieniu do Toshiba” i „w odniesieniu do TM T&D”, lecz tylko jednolitą grzywnę za uczestnictwo skarżącej w naruszeniu. Wreszcie, okoliczność, że część grzywny nałożonej na skarżącą odpowiada okresowi prowadzenia działalności przez TM T&D, nie skutkuje w żaden sposób tym, by Komisja nie mogła powiększyć tej samej części grzywny o kwotę dodatkową, zapewniając w ten sposób jej odstraszający skutek wobec skarżącej, która została uznana za odpowiedzialną za popełnione przez TM T&D naruszenie.
- 91 W świetle powyższych względów należy oddalić część drugą zarzutu drugiego i w rezultacie – zarzut ten w całości.

W przedmiocie zarzutu czwartego, opartego na naruszeniu obowiązku uzasadnienia

- 92 Podnosząc zarzut czwarty, skarżąca twierdzi, że Komisja nie uzasadniła w wymagany prawem sposób przypisanej TM T&D kwoty wyjściowej, która została wykorzystana w zaskarżonej decyzji do obliczenia kwoty wyjściowej grzywny skarżącej, grzywny odnoszącej się do okresu prowadzenia działalności przez TM T&D, a także kwoty dodatkowej. Skarżąca tłumaczy w tym względzie, że podstawa, na której Komisja obliczyła przypisaną TM T&D kwotę wyjściową 31 000 000 EUR, nie została wyjaśniona w decyzji z 2007 r., a kwota ta została ponownie, bez jakichkolwiek wyjaśnień, przyjęta w zaskarżonej decyzji. Następnie, ustalając przypisaną TM T&D kwotę wyjściową, Komisja zachowała się zdaniem skarżącej w sposób arbitralny i naruszyła obowiązek uzasadnienia.

- 93 Komisja kwestionuje zasadność argumentów skarżącej.
- 94 Zgodnie z orzecznictwem uzasadnienie wymagane przez art. 296 TFUE powinno przedstawiać w sposób zrozumiały i jednoznaczny rozumowanie instytucji, która jest autorem aktu, w taki sposób, aby umożliwić zainteresowanym zapoznanie się z powodami podjęcia środka celem obrony ich praw, a sądowi Unii – przeprowadzenie kontroli (zob. analogicznie wyrok z dnia 18 września 2003 r., Volkswagen/Komisja, C-338/00 P, Rec, EU:C:2003:473, pkt 124 i przytoczone tam orzecznictwo). Zgodnie z art. 296 TFUE Komisja jest wprawdzie zobowiązana wymienić okoliczności faktyczne i prawne, na których opiera się uzasadnienie decyzji, i przytoczyć rozważania prawne, które skłoniły ją do jej wydania, jednak postanowienie to nie wymaga, by przedyskutowała ona wszystkie kwestie faktyczne i prawne, które były roztrząsane w trakcie postępowania administracyjnego (zob. analogicznie ww. wyrok Volkswagen/Komisja, EU:C:2003:473, pkt 127 i przytoczone tam orzecznictwo). Ten wymóg uzasadnienia należy oceniać w odniesieniu do konkretnej sytuacji, w szczególności do treści aktu, charakteru powołanych argumentów, a także interesu, jaki w uzyskaniu informacji mogą mieć adresaci aktu lub inne osoby, których dotyczy on bezpośrednio i indywidualnie (zob. wyrok z dnia 2 kwietnia 1998 r., Komisja/Sytraval i Brink's France, C-367/95 P, Rec, EU:C:1998:154, pkt 63 i przytoczone tam orzecznictwo). Przytoczone powyżej orzecznictwo ma zastosowanie przez analogię do decyzji Komisji stwierdzających naruszenie art. 53 ust. 1 Porozumienia o Europejskim Obszarze Gospodarczym.
- 95 W tym kontekście należy przypomnieć, że zaskarżona decyzja stanowi – jak wyraźnie stwierdza w niej Komisja – decyzję zmieniającą decyzję z 2007 r. w zakresie dotyczącym grzywien nałożonych na skarżącą i Melco. W tych okolicznościach przy analizie niniejszego zarzutu można wziąć pod uwagę uzasadnienie decyzji z 2007 r., pod warunkiem że ww. w pkt 8 wyrok Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343) nie miał wpływu na to uzasadnienie i nie przeczy mu treść zaskarżonej decyzji.
- 96 W tym względzie w motywach 57–61 zaskarżonej decyzji Komisja uznała, że ze względu na to, iż będące jej przedmiotem naruszenie jest bardzo poważne, należy zastosować zróżnicowane traktowanie, po to, aby odzwierciedlić niejednakową zdolność wyrządzenia przez różne przedsiębiorstwa znaczącej szkody w systemie konkurencji. Uznała ona, że to zróżnicowane traktowanie winno przyjąć postać podziału kwot wyjściowych na kategorie w zależności od odnoszących się do RIG obrotów osiągniętych na szczeblu światowym w 2003 r., które to dane zostały dostarczone przez poszczególne uczestniczące w naruszeniu przedsiębiorstwa. Odsyłając do tego dokonanego w motywach 484–488 decyzji z 2007 r. podziału na kategorie, Komisja w motywie 61 zaskarżonej decyzji uznała, że osiągnięte przez TM T&D na szczeblu światowym obroty dotyczące RIG sytuowały to przedsiębiorstwo w drugiej kategorii, co wiązało się z ustaleniem hipotetycznej kwoty wyjściowej w wysokości 31 000 000 EUR.
- 97 W motywie 483 decyzji z 2007 r. Komisja wyjaśnia ponadto, że kategorie te zostały ustalone w taki sposób, iż różnice między udziałami w rynku RIG przedsiębiorstw należących do tej samej kategorii były mniej znaczące niż różnice w udziałach rynkowych przedsiębiorstw zaliczonych do różnych kategorii.
- 98 W tym kontekście z pkt 1A wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien wynika zresztą, że jeśli chodzi o bardzo poważne naruszenia, przewidywalna kwota wyjściowa przekraczała 20 000 000 EUR.
- 99 Okoliczności tego rodzaju pozwalają zaś skarżącej na zrozumienie elementów oceny, które umożliwiły Komisji zmierzenie wagi popełnionego przez skarżącą naruszenia, co wiąże się z uznaniem, że instytucja ta uczyniła zadość ciężącemu na niej obowiązkowi uzasadnienia, którego nie musiała przedstawiać w zaskarżonej decyzji w bardziej szczegółowy sposób, podobnie jak danych liczbowych dotyczących dokładnego ustalenia przypisanej TM T&D kwoty wyjściowej (zob. podobnie wyrok z dnia 29 kwietnia 2004 r., Tokai Carbon i in./Komisja, T-236/01, od T-244/01 do T-246/01, T-251/01 i T-252/01, Rec, EU:T:2004:118, pkt 252).

100 Ponadto nawet jeśli Komisja nie wskazuje w zaskarżonej decyzji powodów, dla których wybrała ona w przypadku przedsiębiorstw zakwalifikowanych do kategorii drugiej, w tym TM T&D, dokładną kwotę 31 000 000 EUR, nie można uznać tego dokonanego przez nią wyboru za arbitralny i przekraczający przysługujące jej w tej dziedzinie uprawnienia dyskrecyjne (zob. analogicznie ww. w pkt 99 wyrok Tokai Carbon i in./Komisja, EU:T:2004:118, pkt 224), gdyż wpisuje się on we wskazane w pkt 96–98 powyżej ramy.

101 W tych okolicznościach należy oddalić zarzut czwarty.

W przedmiocie zarzutu trzeciego, opartego na naruszeniu zasady równego traktowania w zakresie dotyczącym kwoty wyjściowej grzywny

102 Podnosząc zarzut trzeci, skarżąca twierdzi, że Komisja naruszyła zasadę równości traktowania, obliczając nałożoną na nią grzywnę na podstawie przypisanej TM T&D kwoty wyjściowej, a nie na podstawie osiągniętych przez tę spółkę obrotów.

103 Skarżąca twierdzi w tym względzie, że Komisja, zamiast ustalać hipotetyczną kwotę wyjściową dla TM T&D i rozdzielać ją między nią i Melco, powinna była podzielić między nimi obroty osiągnięte przez TM T&D w 2003 r., następnie obliczyć ich udziały w rynku światowym w 2003 r. na podstawie ich odpowiednich udziałów w obrotach TM T&D i, wreszcie, zaklasyfikować je do odpowiedniej grupy kwot wyjściowych, określonych w decyzji z 2007 r. na podstawie udziałów w rynku światowym. Skarżąca twierdzi, że gdyby została tak potraktowana, odpowiadałoby to sposobowi, w jaki zostali potraktowani producenci europejscy.

104 Opiera ona swe stanowisko na czterech grupach argumentów.

105 Po pierwsze, powołuje się ona na decyzję z 2007 r., na ww. w pkt 8 wyrok Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343), a także na pewne urywki z zaskarżonej decyzji, z których jej zdaniem wynika, że ustalenie kwoty grzywien winno się opierać na wartości sprzedaży RIG w 2003 r.

106 Po drugie, podnosi ona szereg argumentów dotyczących w istocie rzekomej niespójności dokonanego wyboru ustalenia kwoty wyjściowej dla TM T&D z okolicznością, że grzywny zostały nałożone na samą skarżącą.

107 Po trzecie, skarżąca kwestionuje zawarte przez Komisję w motywie 66 zaskarżonej decyzji twierdzenie, zgodnie z którym zaproponowana przez nią metoda skutkowałaby powołaniem się na wirtualne obroty z 2001 r.

108 Po czwarte, zdaniem skarżącej Komisja odmówiła zastosowania zaproponowanej przez nią metody bez odpowiedniego uzasadnienia i w szczególności bez wskazania powodów, dla których metoda ta miała być nieprawidłowa czy też niewłaściwa.

109 Komisja kwestionuje zasadność argumentów skarżącej.

110 Na wstępie należy przypomnieć, że Komisja dysponuje swobodą uznania w zakresie ustalania wysokości grzywien celem doprowadzenia do tego, ażeby zachowania przedsiębiorstw były zgodne z regułami konkurencji (zob. ww. w pkt 99 wyrok Tokai Carbon i in./Komisja, EU:T:2004:118, pkt 216 i przytoczone tam orzecznictwo).

111 Kwota grzywny jest ustalana przez Komisję na podstawie wagi naruszenia oraz, w odpowiednim przypadku, jego czasu trwania. Waga naruszenia powinna zostać określona na podstawie kryteriów takich jak szczególne okoliczności sprawy, jej kontekst oraz odstraszające działanie grzywien. Należy wziąć pod uwagę elementy obiektywne, takie jak rodzaj oraz czas trwania zachowań

- antykonkurencyjnych, ich ilość oraz intensywność, wielkość rynku dotkniętego naruszeniem oraz pogorszenie gospodarczego porządku publicznego. Analiza ta powinna również uwzględniać relatywne znaczenie oraz udział w rynku odpowiedzialnych przedsiębiorstw, a także ewentualne ponowne popełnienie naruszenia (ww. w pkt 71 wyrok Aalborg Portland i in./Komisja, EU:C:2004:6, pkt 89–91).
- 112 Jednakże za każdym razem, gdy Komisja postanawia nałożyć grzywny na podstawie prawa konkurencji, ma ona obowiązek przestrzegania ogólnych zasad prawa, których wykładni dokonały sądy Unii, w tym także zasady równego traktowania (wyrok z dnia 27 września 2006 r., Archer Daniels Midland/Komisja, T-59/02, Zb.Orz., EU:T:2006:272, pkt 315). Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zasada równego traktowania lub niedyskryminacji wymaga, by porównywalne sytuacje nie były traktowane w odmienny sposób oraz by odmiennie sytuacje nie były traktowane w taki sam sposób, chyba że jest to obiektywnie uzasadnione (zob. wyrok z dnia 14 maja 1998 r., BPB de Eendracht/Komisja, T-311/94, Rec, EU:T:1998:93, pkt 309 i przytoczone tam orzecznictwo).
- 113 W niniejszym przypadku na wstępie należy podnieść, że skarżąca nie kwestionuje tego, iż podczas roku referencyjnego, czyli w 2003 r., nie odnotowała ona sprzedaży RIG, gdyż przeniosła w 2002 r. całą swą działalność w tym sektorze na TM T&D.
- 114 Okoliczność ta wiąże się z tym, że grzywna skarżącej nie może zostać obliczona dokładnie w taki sam sposób jak grzywny europejskich adresatów decyzji z 2007 r. i że jej sytuacja nie była w tym zakresie porównywalna z sytuacją, w której znajdowali się ci właśnie producenci.
- 115 W tych okolicznościach Komisja słusznie postanowiła raczej ustalić hipotetyczną kwotę wyjściową dla TM T&D i podzielić ją między jej udziałowców niż dokonać podziału dokonanej przez TM T&D światowej sprzedaży RIG między jej udziałowców i ustalić ich indywidualne kwoty wyjściowe na podstawie ich odpowiednich udziałów w tej sprzedaży.
- 116 Jak bowiem wynika z motywu 2 zaskarżonej decyzji oraz motywu 61 decyzji z 2007 r., TM T&D było prowadzącym działalność w pełnym zakresie przedsiębiorstwem joint venture odpowiedzialnym za produkcję i sprzedaż RIG. Stanowiło ona zatem jednostkę odrębną od swych udziałowców pomimo tego, że pozostawało pod ich wspólną kontrolą.
- 117 Okoliczność tę potwierdza zresztą pkt 7.2.7 decyzji z 2007 r., w którym określani zostali adresaci owjej decyzji. W motywach 407 i 435 tej decyzji Komisja uznała bowiem skarżącą i Melco jednoznacznie za odpowiedzialne, jako udziałowcy, za „naruszenie popełnione przez TM T&D w okresie od 1 października 2002 r. do 11 maja 2004 r.”.
- 118 Argumenty skarżącej nie mogą podważyć tego wniosku.
- 119 W ramach pierwszej grupy swych argumentów, przedstawionej w pkt 105 powyżej, skarżąca podnosi, że z decyzji z 2007 r., z ww. w pkt 8 wyroku Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343) oraz z motywów 59, 60, 62 i 66 zaskarżonej decyzji wynika, iż kwota grzywny winna była zostać ustalona na podstawie wartości indywidualnej sprzedaży RIG dokonanej przez nią i przez Melco w 2003 r.
- 120 Z motywów 59 i 60 zaskarżonej decyzji wynika zaś, że w przypadku skarżącej ogólną regułą, przyjętą w decyzji z 2007 r. i potwierdzoną przez Sąd w ww. w pkt 8 wyroku Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343), polegającą na przyjęciu 2003 r. jako roku referencyjnego dla ustalenia wartości sprzedaży, należy stosować w szczególny sposób, gdyż w tym roku skarżąca nie odnotowała żadnej sprzedaży RIG, ponieważ przeniosła swą działalność w tym sektorze na TM T&D.
- 121 Za przyjęciem takiej interpretacji przemawiają zarówno motywy 62 i 66 zaskarżonej decyzji, jak i ww. w pkt 8 wyrok Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343), w którym Sąd wyraźnie wspominał o metodzie zastosowanej przez Komisję w zaskarżonej decyzji jako o właściwym przykładzie.

- 122 Jeśli chodzi o drugą grupę argumentów, przedstawionej w pkt 106 powyżej, skarżąca twierdzi, że Komisja błędnie powołuje się na „udział TM T&D w naruszeniu”, gdyż do instytucji tej należało ustalenie nie kwoty grzywny TM T&D, tylko kwoty grzywny jej spółek dominujących. W tym kontekście obroty osiągnięte przez TM T&D stanowią sumę obrotów skarżącej i Melco w sektorze RIG.
- 123 W pierwszej kolejności zaś, jak wynika z pkt 117 powyżej, okoliczność, że Komisja powołała się na naruszenie popełnione przez TM T&D, jest całkowicie spójna ze stwierdzeniami poczynionymi w decyzji z 2007 r.
- 124 Następnie, ze względu na to, że TM T&D była odrębnym podmiotem, skarżąca błędnie twierdzi, iż osiągnięte przez tę spółkę obroty stanowiły jedynie sumę obrotów osiągniętych przez jej udziałowców w sektorze RIG.
- 125 Wreszcie, bardziej ogólnie rzecz biorąc, okoliczność, że Komisja w zaskarżonej decyzji, ze względu na rozwiązanie TM T&D w 2005 r., nałożyła grzywny jedynie na skarżącą i Melco, nie może skutkować zobowiązaniem tej instytucji do sztucznego rozdziału obrotów osiągniętych przez TM T&D, co wiązałoby się z pominięciem faktu, iż spółka ta prowadziła działalność rynkową w roku referencyjnym jako odrębny od swych udziałowców podmiot gospodarczy. Takie podejście sprowadzałoby się bowiem zdaniem skarżącej w rzeczywistości do odejścia od ogłoszonego przez Komisję zamiaru oparcia się przy ustalaniu kwot grzywien na obrotach osiągniętych w tym roku referencyjnym.
- 126 W ramach trzeciej grupy argumentów, przedstawionej w pkt 107 powyżej, skarżąca kwestionuje to, że zastosowanie zasugerowanej przez nią metody skutkowałoby zastosowaniem „wirtualnych obrotów z 2001 r.”. Wyjaśnia ona, iż osiągnęła w 2001 r. rzeczywiste obroty i że, w każdym razie, Komisja miała obliczać jej wirtualne obroty nie z 2001 r., tylko z 2003 r., a następnie – porównać je z rzeczywistymi obrotami innych uczestników naruszenia.
- 127 W tym względzie należy przyznać, że sens piątego zdania motywu 66 zaskarżonej decyzji, zgodnie z którym metoda zasugerowana przez skarżącą „jest niewłaściwa ze względu na to, iż wiąże się z porównaniem wirtualnych obrotów Melco i Toshiba z 2001 r. z obrotami osiągniętymi w 2003 r. przez inne przedsiębiorstwa”, nie jest całkowicie jasny, w szczególności dlatego, że Komisja nie zdefiniowała pojęcia „wirtualnych obrotów z 2001 r.”.
- 128 Niemniej jednak w zdaniach trzecim i czwartym motywu 66 zaskarżonej decyzji Komisja wyjaśniła, że metoda zaproponowana przez skarżącą nie pozwala na odzwierciedlenie wagi odegranej przez TM T&D w naruszeniu jako podmiotu, który uczestniczył w popełnieniu naruszenia w 2003 r. Tak więc zdanie piąte motywu 66, czytane w kontekście zdań bezpośrednio je poprzedzających, stanowi wyraz zajętego przez Komisję stanowiska, zgodnie z którym metoda zaproponowana przez skarżącą dla ustalenia wirtualnych obrotów udziałowców TM T&D skutkowałaby sztucznym rozdziałem obrotów osiągniętych przez tę spółkę, dokonany mimo tego, że stanowiła ona podmiot odrębny od tych udziałowców. Jak zaś wynika z pkt 115–117 i 123–125 powyżej, owo twierdzenie Komisji jest zasadne.
- 129 W ramach czwartej grupy argumentów, przedstawionej w pkt 108 powyżej, skarżąca podnosi, że Komisja nie uzasadniła odmowy zastosowania zaproponowanej przez nią metody i w szczególności nie wskazała powodów, dla których metoda ta miała być nieprawidłowa czy też niewłaściwa.
- 130 Po pierwsze bowiem, ze względu na to, że niniejszy zarzut nie dotyczy naruszenia obowiązku uzasadnienia, owo twierdzenie skarżącej jest zatem w jego kontekście pozbawione znaczenia.
- 131 Po drugie, twierdzenie to jest w każdym razie nieuzasadnione z faktycznego punktu widzenia. Jak bowiem zostało to przedstawione w pkt 127 i 128 powyżej, Komisja w motywie 66 zaskarżonej decyzji wskazała powody, dla których uznała zaproponowaną przez skarżącą metodę za niewłaściwą.

132 W świetle wszystkich powyższych rozważań zarzut trzeci należy oddalić.

W przedmiocie zarzutu piątego, opartego na naruszeniu zasady równego traktowania w zakresie dotyczącym ustalenia poziomu odpowiedzialności ponoszonej przez skarżącą w porównaniu do europejskich uczestników naruszenia

133 Zdaniem skarżącej Komisja naruszyła zasadę równego traktowania, nie biorąc przy ustalaniu kwoty wyjściowej pod uwagę jej niższego, w porównaniu do europejskich uczestników naruszenia, poziomu odpowiedzialności. W tym względzie wyjaśnia ona w skardze, że pomimo iż europejscy uczestnicy naruszenia uczestniczyli w popełnieniu dwóch naruszeń, a mianowicie we wspólnym uzgodnieniu i w przydzielaniu w EOG projektów dotyczących RIG, to uczestnicy japońscy, do których zalicza się ona sama, brali udział jedynie we wspólnym uzgodnieniu.

134 Skarżąca twierdzi dalej, że zgodnie z orzecznictwem przy ocenie wagi naruszenia i określaniu kwoty grzywny należy uwzględnić okoliczność, iż przedsiębiorstwo nie brało udziału we wszystkich zachowaniach składających się na kartel. W ramach zaś stosowania wytycznych w sprawie metody ustalania grzywien ocenę tę należy obowiązkowo przeprowadzić na etapie ustalania kwoty wyjściowej, ponieważ przedsiębiorstwo, które uczestniczy tylko w jednym aspekcie kartelu, dopuszcza się mniej poważnego naruszenia niż to, które uczestniczyło w kilku jego aspektach.

135 W replice w odpowiedzi na argumenty Komisji skarżąca wyjaśnia, że zarzut piąty nie dotyczy ani pojęcia jednolitego i ciągłego naruszenia, ani wagi jej zachowania, o której mowa w pkt 260 ww. w pkt 8 wyroku Toshiba/Komisja (EU:T:2011:343), tylko jej wkładu w kartel, który winien zostać uwzględniony przy ustalaniu kwoty grzywny.

136 Komisja kwestionuje zasadność argumentów skarżącej. W szczególności twierdzi ona, że naruszenie stwierdzone w decyzji z 2007 r. miało jednolity i ciągły charakter, a uczestnictwo w nim przedsiębiorstw japońskich, do których należała skarżąca, nie było mniej poważne, niż miało to miejsce w przypadku przedsiębiorstw europejskich.

137 Zgodnie z orzecznictwem, jeśli naruszenie zostało popełnione przez kilka przedsiębiorstw, należy zbadać względną wagę udziału każdego z nich (zob. wyrok z dnia 8 lipca 1999 r., Komisja/Anic Participazioni, C-49/92 P, Rec, EU:C:1999:356, pkt 150 i przytoczone tam orzecznictwo). Okoliczność, że przedsiębiorstwo nie uczestniczyło we wszystkich działaniach składających się na kartel lub że odgrywało nieznaczną rolę w działaniach, w których uczestniczyło, musi być uwzględniona przy ocenie wagi naruszenia i określaniu kwoty grzywny (ww. wyrok Komisja/Anic Participazioni, EU:C:1999:356, pkt 90).

138 W niniejszym przypadku w pierwszej kolejności już w pkt 2–4 powyżej przypomniano, że Komisja w decyzji z 2007 r. stwierdziła istnienie jednolitego i ciągłego naruszenia obejmującego wspólne uzgodnienie, porozumienie GQ i porozumienie EQ. Skarżąca błędnie zatem twierdzi, że przedsiębiorstwa europejskie uczestniczyły w dwóch naruszeniach, podczas gdy ona sama uczestniczyła tylko w jednym naruszeniu.

139 W drugiej kolejności, wbrew twierdzeniom skarżącej, jej przyczynienie się do naruszenia nie może zostać uznane za mniejsze ze względu na to, że nie uczestniczyła ona w przydzielaniu dotyczących RIG projektów w EOG na zasadach określonych w porozumieniu EQ.

140 W tym względzie niewątpliwie prawdą jest, że uczestnictwo japońskich producentów w porozumieniach i uzgodnionych praktykach stwierdzonych w decyzji z 2007 r. i dotyczących EOG nie było tego samego rodzaju co uczestnictwo producentów europejskich. W ramach wspólnego uzgodnienia japońskie przedsiębiorstwa – a w ich liczbie skarżąca – zobowiązały się bowiem, iż odstąpią od wejścia na rynek EOG, a ich uczestnictwo polegało na powstrzymaniu się od działania.

Europejskie przedsiębiorstwa natomiast dokonały rozdziału różnych projektów RIG na tym rynku w drodze czynnych działań kartelowych (zob. podobnie ww. w pkt 8 wyrok Toshiba/Komisja, EU:T:2011:343, pkt 260).

- 141 Należy jednak podnieść, że powstrzymanie się od działania przez przedsiębiorstwa japońskie – a w ich liczbie skarżącą – było wstępną przesłanką umożliwienia przydzielania producentom europejskim projektów RIG w EOG na przewidzianych w tym celu zasadach (zob. podobnie ww. w pkt 8 wyrok Toshiba/Komisja, EU:T:2011:343, pkt 261). Przedsiębiorstwa japońskie, przestrzegając zaś zobowiązań przyjętych przez siebie na podstawie wspólnego uzgodnienia, dokonały wkładu niezbędnego do funkcjonowania naruszenia jako całości.
- 142 Należy zatem wyciągnąć wniosek, że skarżąca przyczyniła się do naruszenia w stopniu porównywalnym do wkładu przedsiębiorstw europejskich, co wiąże się z tym, iż Komisja nie dopuściła się naruszenia zasady równego traktowania.
- 143 W tych okolicznościach należy oddalić zarzut piąty.
- 144 Ze względu na to, że wszystkie zarzuty podniesione na poparcie żądania głównego zostały oddalone, żądanie to należy w całości oddalić.

W przedmiocie podniesionego tytułem ewentualnym żądania obniżenia kwoty grzywny

- 145 Skarżąca zwraca się do Sądu o obniżenie kwoty grzywny nałożonej na nią w zaskarżonej decyzji. Odsyła w tym względzie do zastępczej metody ustalania grzywien przedstawionej przez nią w załączniku do skargi.
- 146 Komisja kwestionuje dopuszczalność niniejszego żądania, podnosząc, że nie zostało ono poparte jakimkolwiek zarzutem.
- 147 Bez konieczności rozpatrywania kwestionowanej przez Komisję bezwzględnej przeszkody procesowej należy stwierdzić, że przedstawiona przez skarżącą zastępcza metoda ustalania grzywien nie została poparta żadnymi innymi argumentami odmiennymi od tych, które zostały już przedstawione w ramach żądania głównego, i że metoda ta sprowadza się do zastosowania metodologii bronionej przez skarżącą w ramach zarzutu trzeciego. Uwzględniając zatem powyższe oraz w braku w niniejszym przypadku innych okoliczności mogących prowadzić do obniżenia kwoty nałożonej na skarżącą grzywny, nie zachodzi potrzeba uwzględnienia przez Sąd, w ramach wykonywania przezeń prawa nieograniczonego orzekania, żądania podniesionego przez skarżącą tytułem ewentualnym.
- 148 Należy zatem oddalić skargę w całości.

W przedmiocie kosztów

- 149 Zgodnie z art. 134 § 1 regulaminu postępowania przed Sądem kosztami zostaje obciążona, na żądanie strony przeciwnej, strona przegrywająca sprawę. Ponieważ skarżąca przegrała sprawę, należy – zgodnie z żądaniem Komisji – obciążyć ją kosztami postępowania.

Z powyższych względów

SĄD (pierwsza izba)

orzeka, co następuje:

- 1) Skarga zostaje oddalona.**
- 2) Toshiba Corp. zostaje obciążona kosztami postępowania.**

Kanninen

Pelikánová

Buttigieg

Podpisy

Spis treści

Okoliczności powstania sporu	1
Postępowanie i żądania stron	4
Co do prawa	5
W przedmiocie głównego żądania stwierdzenia nieważności zaskarżonej decyzji	5
W przedmiocie zarzutu drugiego, opartego na naruszeniu przysługującego skarżącej prawa do obrony	5
– W przedmiocie części pierwszej zarzutu drugiego, opartej na braku nowego pisma w sprawie przedstawienia zarzutów	5
– W przedmiocie części drugiej zarzutu drugiego, opartej na naruszeniu przysługującego skarżącej prawa do bycia wysłuchaną w zakresie dotyczącym kwoty dodatkowej	10
W przedmiocie zarzutu czwartego, opartego na naruszeniu obowiązku uzasadnienia	13
W przedmiocie zarzutu trzeciego, opartego na naruszeniu zasady równego traktowania w zakresie dotyczącym kwoty wyjściowej grzywny	15
W przedmiocie zarzutu piątego, opartego na naruszeniu zasady równego traktowania w zakresie dotyczącym ustalenia poziomu odpowiedzialności ponoszonej przez skarżącą w porównaniu do europejskich uczestników naruszenia	18
W przedmiocie podniesionego tytułem ewentualnym żądania obniżenia kwoty grzywny	19
W przedmiocie kosztów	19